

Μαθησιακή Κινητικότητα προσωπικού Σχολικής Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσπρωτίας

1^η Κινητικότητα, Άμστερνταμ, 22/03/2024 – 26/03/2024

Άρθρο: Διαπολιτισμική Μάθηση και Πολιτιστική Ποικιλομορφία στην τάξη

Την περίοδο 22/03/2024 έως και 26/03/2024, πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή είκοσι (20) εκπαιδευτικών της Δ/σης Α/θμιας Εκπ/σης Θεσπρωτίας η 1^η κινητικότητα για επιμόρφωση προσωπικού στο Άμστερνταμ της Ολλανδίας στο πλαίσιο Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus+ 2023 ΚΑ 121 του Τομέα Σχολικής Εκπαίδευσης, που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ελέγχεται από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ).

Η επιμορφωτική δράση με τίτλο «Intercultural Learning and Cultural Diversity in the classroom», περιελάμβανε θεωρητικό όσο και πρακτικό μέρος, καθώς και βιωματικά εργαστήρια. Διοργανώθηκε από τον φορέα Art Crown και είχε ως βασικό στόχο να εξοπλίσει τους εκπαιδευτικούς με δεξιότητες, γνώσεις και στρατηγικές, καθιστώντας τους ικανούς να διαχειριστούν αποτελεσματικά και να αξιοποιήσουν την πολιτισμική ποικιλομορφία εντός του εκπαιδευτικού πλαισίου.

Τα θέματα που αναπτύχθηκαν αφορούσαν την Διαπολιτισμική μάθηση, την πολυπολιτισμική ποικιλομορφία, την διαπολιτισμική ένταξη, τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, την διαπολιτισμική επικοινωνία και τον σεβασμό, το πολιτισμικό σοκ, κ.ά. συναφείς έννοιες.

Η μάθηση μέσω διαπολιτισμικών εμπειριών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση της διαπολιτισμικής μάθησης (MacNab, 2012). Η πολιτιστική ποικιλομορφία εμπλουτίζει το μαθησιακό περιβάλλον και παρέχει ένα ασφαλές χώρο για διαπολιτισμικό διάλογο και ανάπτυξη πολιτιστικής ευαισθησίας.

Ως διαπολιτισμική ένταξη ορίζεται ως η παροχή δίκαιων, ισότιμων και ουσιαστικών μαθησιακών ευκαιριών που ανταποκρίνονται στις ατομικές και

συλλογικές ανάγκες όλων των μαθητών από διαφορετικά υπόβαθρα (Jokikokko & Uitto, 2017). Η διευκόλυνση της συμμετοχικής και ποιοτικής μάθησης σε πολιτισμικά ποικίλα περιβάλλοντα είναι περίπλοκη και απαιτεί στρατηγικό σχεδιασμό και θεσμική υποστήριξη (Malau-Aduli et al., 2019).

Σε ότι αφορά την προκατάληψη, ο Allport (1954) την ορίζει ως την «προδιάθεση» ενός ατόμου να υιοθετήσει μια αρνητική συμπεριφορά έναντι μιας ομάδας, προδιάθεση που βασίζεται σε λανθασμένες γενικεύσεις χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι μεμονωμένες διαφορές. Συχνά οι προκαταλήψεις αναφέρονται σε αρνητικά συναισθήματα που σχετίζονται με μια συγκεκριμένη ομάδα (Ruscher, 2001). Ο Marger (2011) διακρίνει τέσσερα χαρακτηριστικά της προκατάληψης: α) Πρόκειται για κατηγορηματικές ή γενικευμένες σκέψεις, β) Είναι άκαμπτες, γ) Είναι συνήθως αρνητικές, αλλά μπορούν να είναι και θετικές και δ) Βασίζονται σε λανθασμένες ή ανεπαρκείς ομαδικές εικόνες (στερεότυπα), καθώς αποτελούν το κύριο περιεχόμενο των εθνικών προκαταλήψεων.

Αναμφίβολα, στην εποχή μας η μετανάστευση είναι τριπλάσια σε σύγκριση με εκείνη του 1970 (World Migration Report, 2022). Αυτή η άνευ προηγουμένου αύξηση έχει οδηγήσει σε τέτοιες πολύπλοκες κοινωνίες που εισήχθη η έννοια της υπερποικιλομορφίας (Vertovec, 2007).

Σε ότι δε αφορά την πολιτιστική ευαισθησία υποστηρίζεται ότι απαιτεί την κατανόηση της σημασίας των πολιτιστικών διαφορών, τον σεβασμό αυτών των διαφορών και την ελαχιστοποίηση των δυσμενών συνεπειών αυτών (Paasche-Orlow, 2004).

Μία ακόμη έννοια η οποία αναλύθηκε, αφορούσε το «πολιτισμικό σοκ», το οποίο ορίζεται ως «η διαδικασία της αρχικής προσαρμογής σε ένα άγνωστο περιβάλλον» (Pedersen, 1995). Αρκετές θεωρίες και μοντέλα έχουν διατυπωθεί για να εξηγήσουν γιατί τα άτομα βιώνουν πολιτιστικό σοκ. Ένα από τα πιο ολοκληρωμένα είναι το μοντέλο ABC που αναπτύχθηκε από τους Ward, Bochner και Furnham (2001). Το μοντέλο ABC επικεντρώνεται στις συναισθηματικές, συμπεριφορικές και γνωστικές διεργασίες. Η συναισθηματική διαδικασία του πολιτιστικού σοκ θεωρείται ότι έχει τις ρίζες της στις πιέσεις που σχετίζονται

με τη μετακίνηση σε μια άγνωστη τοποθεσία. Η συμπεριφορική διαδικασία, από την άλλη πλευρά, επικεντρώνεται στις δυσκολίες που συνδέονται με την προσαρμογή σε ένα νέο πολιτιστικό περιβάλλον, όταν υπάρχει έλλειψη δεξιοτήτων που σχετίζονται με τον πολιτισμό. Τέλος, η γνωστική διαδικασία επικεντρώνεται σε ψυχολογικούς μηχανισμούς που περιλαμβάνουν τόσο την αυτο-αντίληψη (δηλαδή, την ανάπτυξη της κοινωνικής ταυτότητας) όσο και την αντίληψη των άλλων (δηλ. διεργασίες σχέσεων μεταξύ ομάδων).

Οι εκπαιδευτικοί, αξιοποιώντας την πολιτιστική ποικιλομορφία στο σχολικό τους περιβάλλον, έχουν πλέον οπλιστεί με τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις, ώστε να εντοπίζουν και να καταπολεμούν κάθε είδος κοινωνικού αποκλεισμού και περιθωριοποίησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Allport, G. (1954). *The Nature of Prejudice*. Reading: Addison-Wesley.

Jokikokko, K., & Uitto, M. (2017). The significance of emotions in Finnish teachers' stories about their intercultural learning. *Pedagogy, Culture and Society*, 25(1), 15–29. doi:10.1080/14681366.2016.1201128.

IOM UN Migration. *World Migration Report*. Geneva: International Organization for Migration; 2022.

MacNab, B. R. (2012). An experiential approach to cultural intelligence education. *Journal of Management Education*, 36(1), 66–94. <https://doi.org/10.1177/1052562911412587>

Malau-Aduli, B., Ross, S., & Adu, M. (2019). Perceptions of intercultural competence and institutional intercultural inclusiveness among first year medical students: A 4-year study. *BMC Medical Education*, 19, 346. doi:10.1186/s12909-019-1780-y.

Marger, M. (2011). *Race and Ethnic Relations: American and Global Perspectives*. Belmont: Cengage Learning

Paasche-Orlow M. The ethics of cultural competence. *Acad Med* 2004;79:347-50.

Pedersen, A. (1995). *The five stages of culture shock*. Connecticut: Greenwood Press.

Ruscher, J. (2001). *Prejudiced communication: a social psychological perspective*. New York: The Guilford Press.

Vertovec S. Super-diversity and its implications. *Ethn Racial Stud* 2007;30: 1024–54. <https://doi.org/10.1080/01419870701599465>.

Ward, C., Bochner, S., & Furnham, A. (2001). *The psychology of culture shock*. Philadelphia: Routledge